

Bevægelse i skoledagen 2017

Udarbejdet af Oxford Research for Dansk Skoleidræt og TrygFonden

September 2017

Bevægelse i skoledagen 2017

Populationsundersøgelse 2017

Udarbejdet af Oxford Research for Dansk
Skoleidræt og TrygFonden

Foto: Johnny Wichmann / Dansk Skoleidræt

September 2017

Om Oxford Research Knowledge for a better society

Oxford Research er en specialiseret videnvirksomhed med fokus på velfærdsområderne og erhvervs- og regionaludvikling.

Oxford Research gennemfører skræddersyede analyser, implementeringsevalueringer og effektevalueringer for offentlige myndigheder, fonde og organisationer i civilsamfundet. Vi rådgiver også om strategiuudvikling, faciliterer udviklingsprocesser og formidler vores viden på undervisningsforløb og seminarer. Vi kombinerer akademisk fordybelse, strategisk forståelse og god kommunikation – på den måde skaber vi anvendelsesorienteret viden, der kan gøre en forskel.

Oxford Research er grundlagt i 1995 og har selskaber i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Oxford Research er en del af Oxford Gruppen.

Oxford Research A/S
Falkoner Alle 20, 4.
2000 Frederiksberg C
Danmark
(+45) 33 69 13 69
office@oxfordresearch.dk
www.oxfordresearch.dk

Indhold

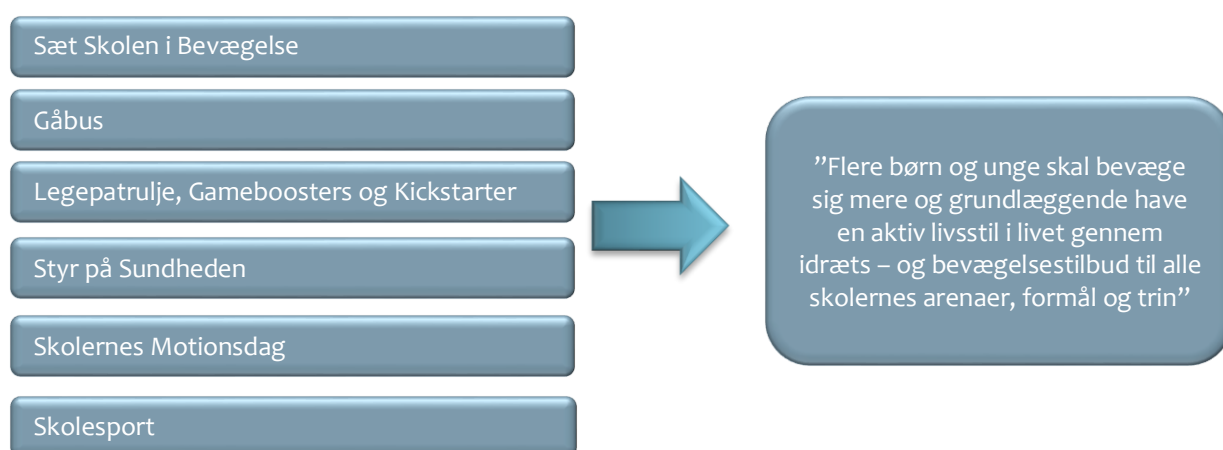
1.	Indledning	1
1.1.1	Datagrundlag	1
1.1.2	Resultaternes repræsentativitet	2
1.1.3	Hvem har svaret?	3
1.1.4	Indhold og udformning af spørgeskemaet	4
1.2	Sammenfatning	5
2.	Kendskab	6
2.1	Kendskab til projekter	6
2.2	Kendskab til SBBS	7
2.2.1	Kendskab til aktørerne bag SBBS	7
3.	Anvendelse af bevægelsesindsatserne	9
3.1	Hvordan er bevægelsesindsatserne udbredt på skolerne?	9
3.1.1	Bevægelsesindsatsernes hyppighed	11
4.	Rammesætning af bevægelsesaktiviteterne	22
4.1	45 minutters daglig bevægelse	22
4.2	Skolernes mål med bevægelsesaktiviteterne	24
4.3	Organisering og fremmende faktorer	24
5.	Bad efter idræt	27

1. Indledning

Dansk Skoleidræt og TrygFonden står bag projektprogrammet **Sunde Børn Bevæger Skolen** (SBBS), der består af seks forskellige indsatser. Alle indsatser giver skolerne inspiration til en aktiv skoledag med varierende bevægelsestilbud – både i og uden for klasseværelset.

Formålet med de seks forskellige indsatser er at få flere børn og unge til at bevæge sig mere og herigennem opnå livslang sundhed, læring og trivsel. Dette fremmes ved hjælp af en tidligt grundlagt aktiv livsstil. Nogle af programmets indsatser har eksisteret længe forud for programmets opstart. Andre indsatser er i deres spæde opstart og har ikke fundet deres færdige form endnu. De seks forskellige indsatser og det ønskede slutmål er opstillet i figur 1.

Figur 1.1. Seks forskellige indsatser i Sunde Børn Bevæger Skolen

Oxford Research gennemfører i perioden 2016-2019 en programevaluering af SBBS. Som en del af denne programevaluering indgår en årlig populationsundersøgelse. Formålet med populationsundersøgelsen er at skabe et løbende indblik i skolernes indsatser for en aktiv skoledag over tid, for dermed at virke som indikator for SBBS' påvirkning på skolernes bevægelseskultur. I 2016 blev første undersøgelse gennemført – en baselinemåling – af skolernes bevægelseskultur og kendskab til SBBS. Dermed er nærværende undersøgelse anden måling i evalueringsperioden.

1.1.1 Datagrundlag

Undersøgelsen er foretaget som en webbaseret spørgeskemaundersøgelse i en tre ugers periode fra den 12. juni til den 3. juli 2017. Der er i løbet af denne periode sendt påmindelser til de skoler, der ikke har svaret eller har gennemført ufuldstændige besvarelser.

Alle folkeskoler, friskoler og private skoler samt specialskoler for børn er inviteret til at deltage i undersøgelsen. Kontaktgruppen blandt målgruppen stammer fra Undervisningsministeriets institutionsregister.

Der er i alt blevet inviteret 1847 skoler til undersøgelsen, svarende til en totalpopulation. I løbet af indsamlingsperioden har 508 skoler deltaget i undersøgelsen. Nogle har dog ikke besvaret alle spørgsmål i spørgeskemaet, hvorfor der vil være en vis variation i antallet af besvarelser for de enkelte spørgsmål, der er præsenteret i rapporten.

Institutionstype	Totalpopulationen	Besvarelser	Svarprocent
Folkeskoler	1164	342	29%
Friskoler og private skoler	544	135	25%
Specialskoler for børn	139	31	22%
I alt	1847	508	28%

Undersøgelsen bygger således på et datasæt bestående af 508 respondenter fra forskellige skoler, svarende til 28 pct. af totalpopulationen. Dette giver undersøgelsen et godt datagrundlag med en forholdsvis lille usikkerhed (+/- 3,9 pct.), hvis stikprøven udbredes til totalpopulationen. Intervallet +/- 3,9 pct. viser, hvor stor usikkerheden er på baggrund af stikprøvens størrelse i forhold til totalpopulationen.¹

Sammenlignet med målingen i 2016 – baselinemålingen – er der således tale om en højere svarprocent. I 2016 byggede undersøgelsen på et datasæt bestående af 395 skoler, svarende til 20 pct. af totalpopulationen. For uddybning af datagrundlaget i 2016 henvises til rapporten ”Bevægelse i Skoledagen 2016”.

Når der er indsamlet et højt antal besvarelser med stor udsigelseskraft til hele populationen, kan målingen i 2016 sammenlignes med målingen i 2017, også selvom det ikke nødvendigvis er de samme skoler, der har besvaret spørgeskemaet. Selvom der er tale om et stærkt datagrundlag, er det dog vigtigt ikke at betragte tallene helt ukritisk, da der er en vis statistisk usikkerhed forbundet med sådanne undersøgelser.

1.1.2 Resultaternes repræsentativitet

Oxford Research har lavet en analyse af repræsentativiteten blandt respondenterne for at sikre, at de ikke afviger markant fra populationen. Datasættet skal nemlig så vidt muligt kunne anskues repræsentativt for alle landets skoler. Som det fremgår af tabel 3 – stikprøvens fordeling, viser analysen af datasættet, at stikprøven kun afviger marginalt i forhold til institutionstype og antallet af skoler i hver region.

¹ Det betyder, at hvis der i et spørgsmål er angivet en andel på 50 %, der har svaret noget bestemt, så kan vi med 95 % sikkerhed sige, at den reelle andel blandt alle skoler ligger mellem 46,1 % og 53,9 %

Tabel 2 – Stikprøvens fordeling			
	Fordeling i undersøgelsen	Fordeling i populationen	Stikprøvens afvigelse fra total populationen
Institutionstype			
Folkeskoler	67%	63%	+4,2%
Friskoler og private grundskoler	27%	29%	-2,9%
Specialskoler for børn	6%	8%	-1,4%
Regioner			
Region Hovedstaden	23%	24%	-0,8%
Region Midtjylland	25%	25%	-0,8%
Region Nordjylland	12%	13%	-0,6%
Region Sjælland	14%	15%	-1,4%
Region Syddanmark	27%	23%	+3,5%

Analysen af stikprøvens fordeling viser bl.a., at der er en oversampling i antallet af besvarelser fra folkeskoler (+4,2 pct.) og i antallet af besvarelser fra Region Syddanmark (+3,5 pct.) ift. totalpopulationen. Denne afvigelse giver dog ikke anledning til at vægte datasættet, da en eventuel vægtning af datasættet på baggrund af denne afvigelse ikke har betydning for resultaterne i undersøgelsen. En vægtning vil ikke rykke ved svarfordelingen i de opstillede undersøgelsesspørgsmål. Derudover er det Oxford Research' vurdering, at en vægtning af besvarelserne fra folkeskoler er uhensigtsmæssig i denne undersøgelse, idet folkeskolerne er en helt central respondenttype for at kunne besvare mange af de opstillede undersøgelsesspørgsmål.

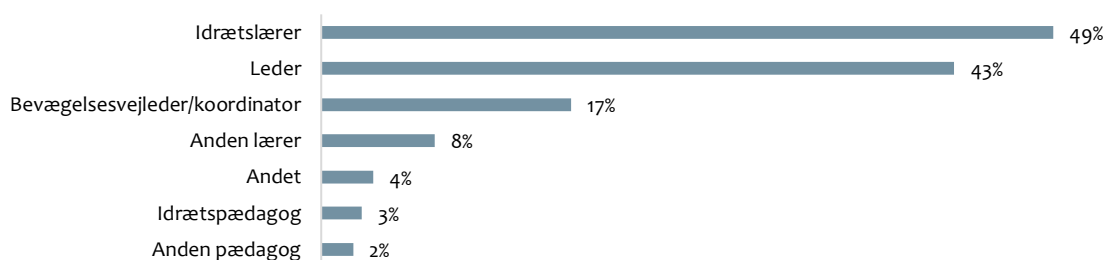
1.1.3 Hvem har svaret?

En udfordring for denne undersøgelse er at indhente besvarelser fra den rette person på skolen, der har et tilstrækkeligt kendskab og overblik over skolens bevægelsesaktiviteter. I skolernes invitation til undersøgelsen er følgende beskrivelse derfor nøje valgt:

”Dansk Skoleidræt og Trygfonden inviterer den person på skolen, der varetager og koordinerer skolens bevægelsesaktiviteter til at besvare et spørgeskema. Det kan være en skoleleder, lærer, bevægelsesvejleder, torholder, udviklingskonsulent mv. Spørgeskemaet skal kun besvares af én person på hver skole, og vi håber at du vil videresende undersøgelsen til denne person”.

De skoler, der har besvaret spørgeskemaet har vurderet, at hhv. idrætslærere (49 pct.), ledere (43 pct.) og bevægelsesvejleder/koordinator (17 pct.) er de personer på skolen, der varetager og koordinerer skolens bevægelsesaktiviteter – og dermed har besvaret spørgeskemaet, jf. figur 1.

Figur 1.2. Hvad er din rolle på skolen?

Kilde: Oxford Research 2017, (n=508)

1.1.4 Indhold og udformning af spørgeskemaet

Spørgeskemaet har i sin første del fokus på en bred dækning af skolernes bevægelseskultur, dens tilstedeværelse, form, udfordringer – og i sidste del fokus på kendskabet til SBBS-projektprogram. Spørgeskemaets indhold og udformning er udviklet i tæt dialog med Dansk Skoleidræt, så spørgeskemaet forekommer så præcist som overhovedet muligt i ordlyd og termer i forhold til at tale ind i skolerne hverdag.

En central del af spørgeskemaet handler om at afdække, hvordan og hvornår skolen arbejder med bevægelsesaktiviteter i løbet af *en hel skoledag*. For at give respondenterne en tydelig forståelse af spørgsmålet, er der indsat et armbåndsur (billedet til højre), der viser forskellige bevægelsesaktiviteter i løbet af en hel skoledag.

Derudover er der anvendt billeder i afdækning af kendskabet til SBBS-projektprogram. Spørgeskemaets fulde indhold og udformning fremgår af ”Bilag 1 – udsendt spørgeskema”.

Erfaringerne fra sidste år har givet anledning til at justere enkelte spørgsmål i skemaet og tilføje andre relevante spørgsmål og svarmuligheder. I de tilfælde hvor spørgsmålet er ændret, kan vi ikke sammenligne direkte med målingen i 2016. Når spørgsmålet og/eller svarmulighederne er justeret, vil dette blive beskrevet undervejs i rapporten.

1.2 SAMMENFATNING

I det følgende har vi opsummeret de vigtigste resultater og tendenser, der er fundet i undersøgelsen. I de efterfølgende kapitler vil disse resultater blive uddybet.

Skolerne har i nærværende undersøgelse angivet, hvor stort deres kendskab er til konkrete bevægelsesorienterede indsatser samt projektprogrammet Sunde Børn Bevæger Skolen. Helt overordnet kan der ikke ses en markant udvikling i skolernes kendskab til indsatserne eller SBBS fra sidste år. Det er primært kampagner eller temadage/uger, som skolerne har størst kendskab, herunder Skolernes Motionsdag samt Legepatruljen og Sæt Skolen i Bevægelse. Omkring to tredjedele af de adspurgte skoler har desuden kendskab til SBBS.

Resultaterne i undersøgelsen viser, at skolerne igen i år har en forholdsvis udbredt og aktiv kultur for bevægelse. Langt de fleste skoler arbejder med mindst én af de definerede bevægelsesindsatser i spørgeskemaet, og knap en tredjedel arbejder med mindst fem forskellige indsatser. Igen i år fremgår det, at de fleste skoler arbejder med at integrere bevægelse som en del af de boglige fag eller i den understøttende undervisning. Der kan overordnet set ikke ses nogen markante forskelle fra sidste år i omfanget af bevægelsesindsatserne. Generelt viser undersøgelsen, at de fleste skoler arbejder minimum 1-2 gange om ugen med at integrere de pågældende bevægelsesindsatser. Derudover ses der igen i år en tendens til, at omfanget af bevægelsesaktiviteterne er mindre for skolens ældste elever i udskoling sammenlignet med indskoling og mellemtrin.

Relativt set flere folkeskoler vurderer i 2017, at skolen opfylder folkeskolereformens krav om 45 minutter bevægelse end i 2016. Der ses en stigning på otte procentpoint fra 60 pct. til 68 pct. I 2017 kan der ikke ses en signifikant forskel mellem regionerne, hvilket tyder på, at der er sket en udjævning af de store forskelle mellem regionerne, der fremgik i 2016.

Undersøgelsen viser, at der overordnet set ikke er sket nogen ændringer i skolernes mål med at arbejde med bevægelse siden 2016. Der er i 2017 mindre fokus på den fysiske sundhed og i højere grad på at fremme elevernes motivation og trivsel samt læring og variation i skoledagen. I 2017 ses ligeledes en tendens til, at den konkrete organisering af bevægelsesaktiviteterne på skolen hviler på den enkelte medarbejder (hvor ansvaret for bevægelse i skoledagen er placeret ved den enkelte medarbejder) frem for en mere overordnet, strategisk organisering – via ledelsen eller en bevægelsespolitik. Selvom betydningen af ”ildsjæle” er faldet en smule i 2017 for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteterne i forhold 2016, er det stadig den vigtigste faktor blandt de adspurgte skoler.

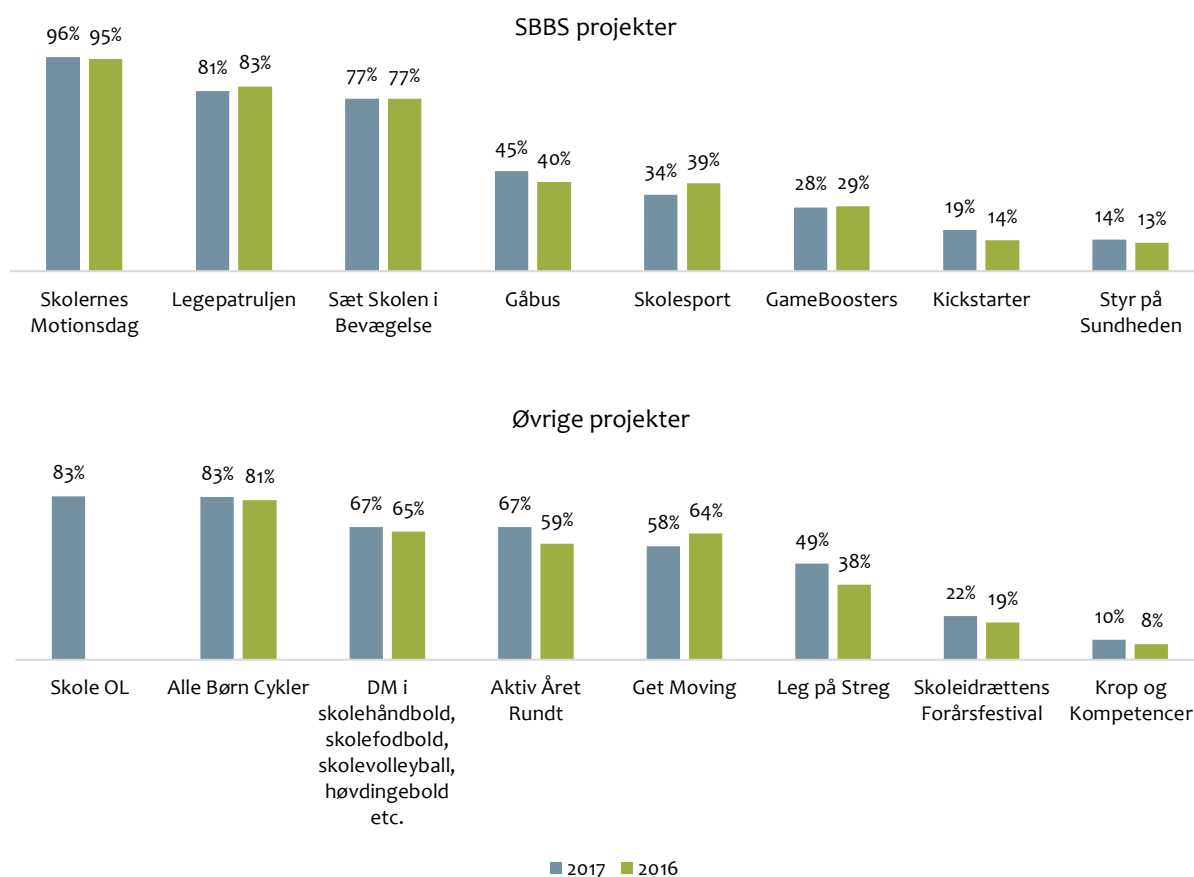
2. Kendskab

I dette afsnit afdækkes skolernes kendskab til projektprogrammet SBBS samt øvrige bevægelsesorienterede projekter. Formålet er at undersøge, hvilke projekter skolerne kender, og om der er sket en udvikling i skolernes kendskab til projekterne fra sidste år.

2.1 KENSKAB TIL PROJEKTER

Undersøgelsen afdækker kendskabet til i alt 16 projekter, hvoraf otte indgår som del af SBBS. Ud over de otte projekter fra SBBS, afdækkes skolernes kendskab til syv øvrige projekter for at kunne sammenligne skolernes kendskab til øvrige bevægelsesprojekter. Figur 2.1 viser andelen af skoler, som har kendskab til det enkelte projekt.

Figur 2.1. Har du hørt om et eller flere af følgende projekter, som understøtter skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse? (Marker dem du kender)

Kilde: Oxford Research 2017, (n=443) og 2016 (n=344) (Svarmuligheden "Skole-OL" er tilføjet i spørgeskemaet i 2017)

Figuren viser, at skolerne, uanset institutionstype, har et stort kendskab til den traditionsrige ”Skolernes Motionsdag”, hvilket ikke er overraskende, når der er tale om et projekt, som har eksisteret i over 30 år. Derudover ses en høj grad af kendskab til SBBS projekterne ”Legepatruljen” og ”Sæt Skolen i Bevægelse”. Med undtagelse af ”Legepatruljen” er det således primært kampagner eller tema-dage/uger, som skolerne har stort kendskab til.

Kendskabet til de øvrige projekter under SBBS er lavere – herunder ”Gåbus” (45 pct.), ”Skolesport” (34 pct.), ”Gameboosters” (28 pct.), ”Kickstarter” (19 pct.), ”Styr på Sundheden” (14 pct.) i 2017. I forhold til sidste år er kendskabet øget til ”Gåbus” og ”Kickstarter”, mens kendskabet til ”Skolesport” er faldet en smule. Der er dog tale om en meget lille ændring.

2.2 KENSKAB TIL SBBS

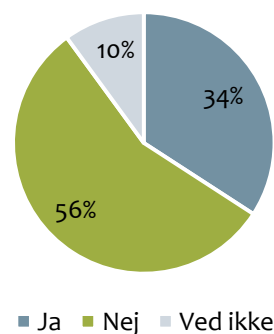
Sunde Børn Bevæger Skolen (SBBS) er et programsamarbejde mellem Dansk Skoleidræt og TrygFonden, som blev etableret i januar 2015.

I 2017 svarer 34 pct., svarende til 345 skoler, at de kender SBBS, mens 56 pct. svarer, at de ikke kender programmet, jf. figur 2.2.

Der ses ikke nogen signifikant forskel mellem graden af kendskab til SBBS på tværs af de forskellige institutionstyper eller regioner.

Kendskabet til SBBS er stort set det samme som sidste år, hvor 35 pct. af skolerne svarede, at de havde hørt om kampagnen SBBS.

Figur 2.2 Har du hørt om kampagnen "Sunde Børn Bevæger Skolen", som understøtter skolernes arbejde med at integrere bevægelse? 2017

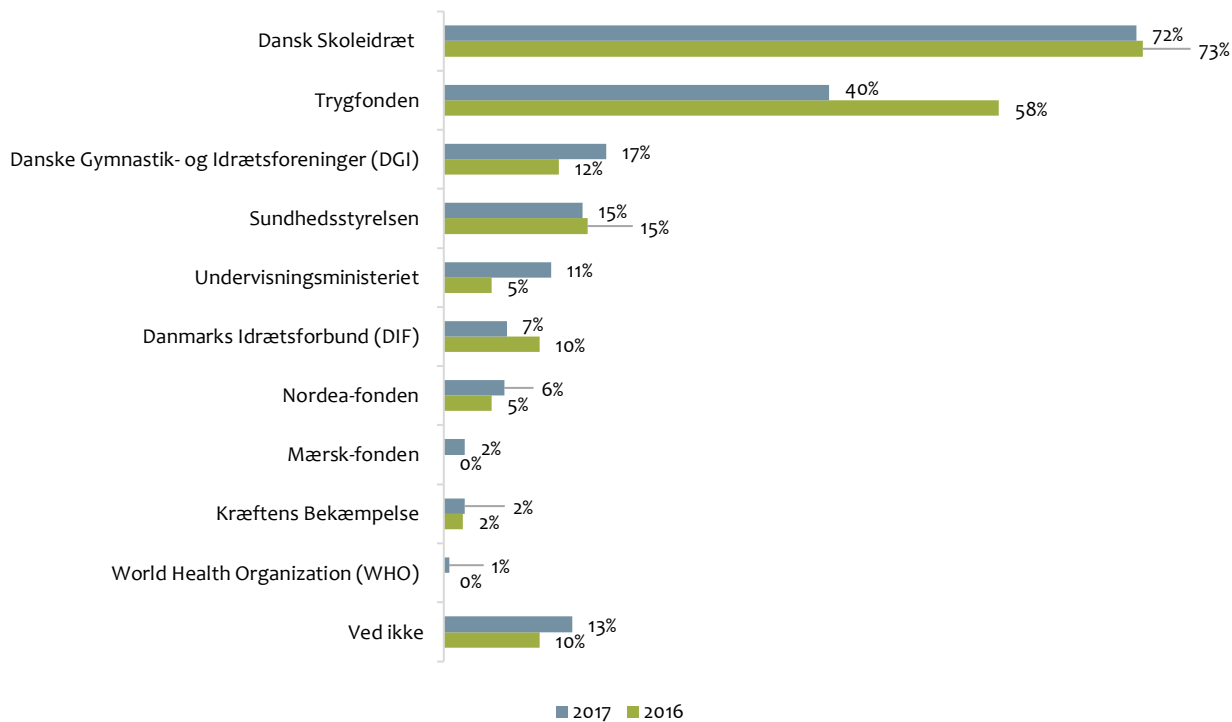
Kilde: Oxford Research 2017. (n=448)

2.2.1 Kendskab til aktørerne bag SBBS

Blandt de 153 skoler, der har angivet, at de har hørt om SBBS, kan lidt under halvdelen (44 pct.) nævne organisationerne bag kampagnen (Dansk Skoleidræt og Trygfonden). Dette er en smule lavere end sidste år, hvor lidt over halvdelen (51 pct.) kunne nævne organisationerne bag kampagnen.

De skoler, som ikke kunne nævne aktørerne bag SBBS, fik i spørgeskemaundersøgelsen mulighed for at vælge to aktører fra en liste af relevante organisationer/virksomheder, som de tror står bag programmet. Som det kan ses af nedenstående figur, vælger flertallet de korrekte aktører: Dansk Skoleidræt og TrygFonden. Det bør dog bemærkes, at Dansk Skoleidræt og TrygFonden står som afsender i spørgeskemaundersøgelsen udsendelsesmail, hvilket kan have påvirket resultatet.

Figur 2.3 Det er to af nedenstående organisationer/virksomheder, der står bag ”Sunde Børn Bevæger Skolen”. Hvilke af to organisationer/virksomheder tror du, at det er? (Marker venligst to svarmuligheder)

Kilde: Oxford Research 2017, (n=153), og 2016 (n=112)

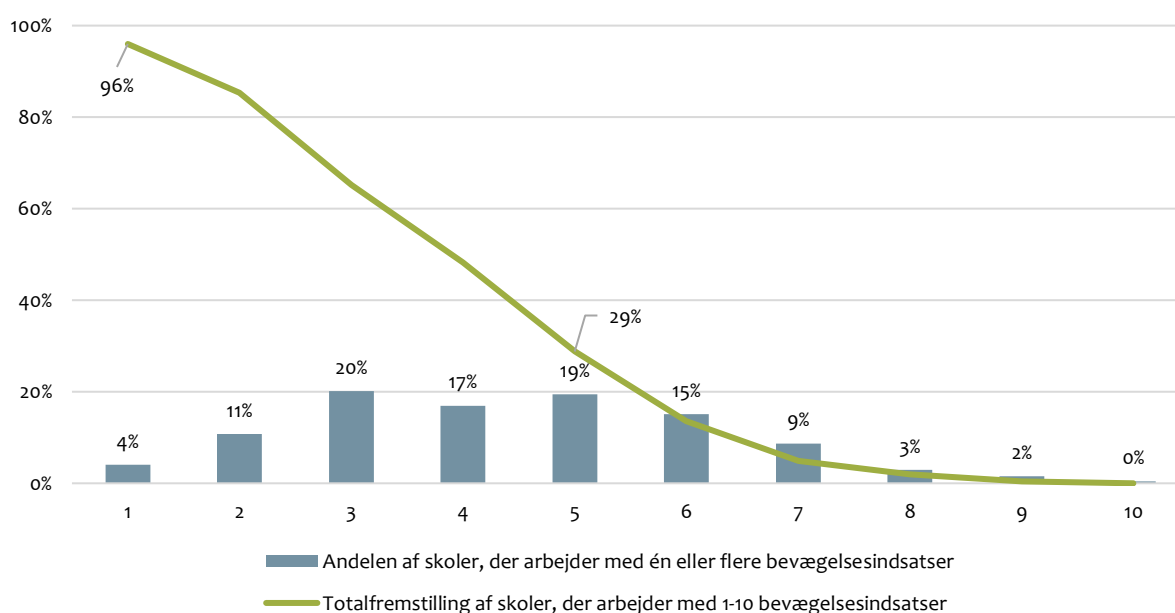
3. Anvendelse af bevægelsesindsatserne

I dette kapitel belyser vi skolernes bevægelseskultur ved at undersøge, hvordan og i hvilket omfang bevægelse indgår i skoledagen. Ud fra 2016 kan vi sammenligne resultaterne og få et indblik i, hvorvidt der er sket en udvikling i skolernes bevægelseskultur.

3.1 HVORDAN ER BEVÆGELSESIKSDSATSERNE UDBREDT PÅ SKOLERNE?

Der er spurgt til, inden for hvilke dele af skoledagen skolerne har en struktureret og bevidst indsats for bevægelse. Det kan være aktiviteter før, under og efter skolen samt både i og uden for klasseværelset. Strukturerede og bevidste indsats er bevægelse, som er blevet overvejet og ikke er tilfældigt afholdt. Der er i alt defineret 10 forskellige indsats i løbet af en skoledag. Som det ses i figur 3.1, arbejder langt de fleste skoler (96 pct.) med mindst én bevægelsesindsats, mens knap en tredjedel (29 pct.) arbejder med mindst fem forskellige bevægelsesindsatser.

Figur 3.1 Oversigt over fordeling af bevægelsesindsatser blandt skolerne, 2017

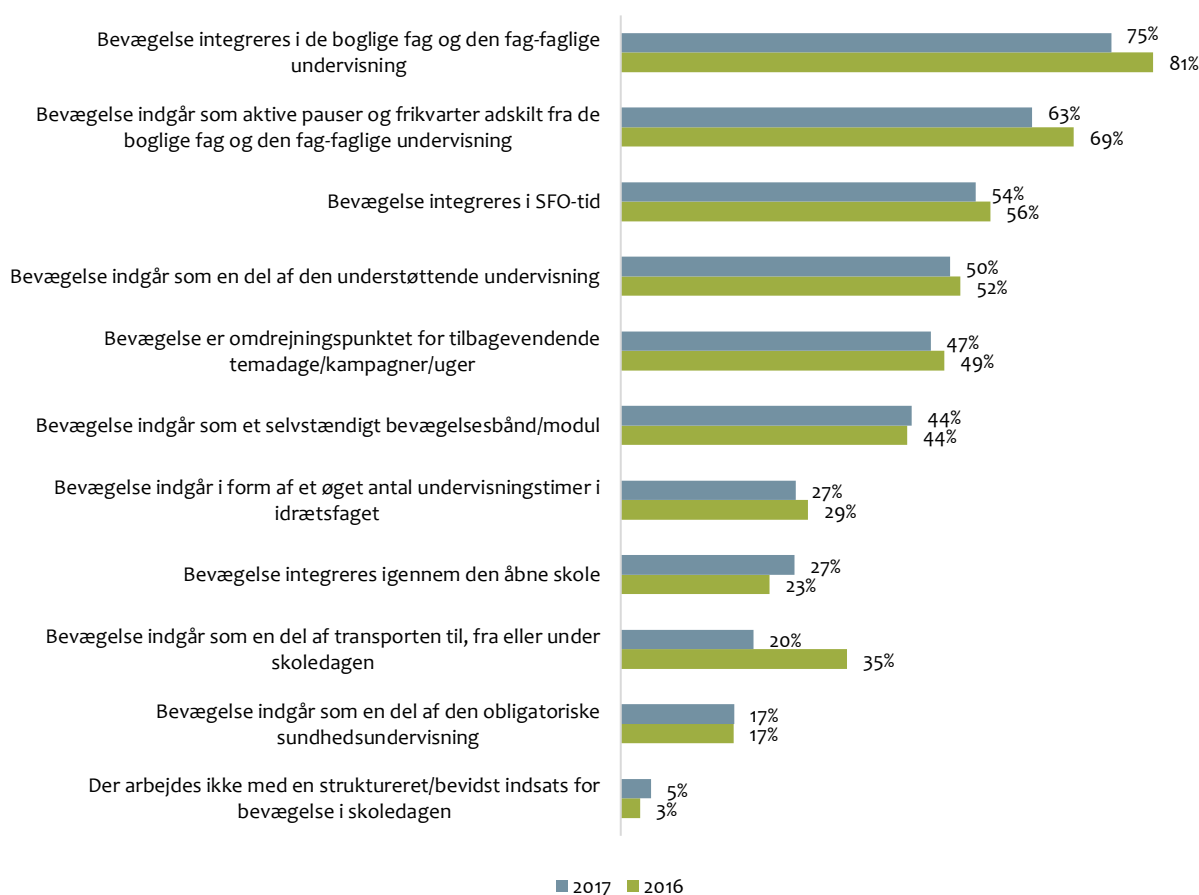
Kilde: Oxford Research 2017, (n=448)

Sammenlignet med 2016 er der ikke sket nogen store ændringer i forhold til andelen af skoler, der arbejder med at integrere bevægelse i løbet af skoledagen. I 2016 var det ligeledes 96 pct. af skolerne, der arbejdede med mindst én af bevægelsesindsatserne, mens 32 pct., dvs. 3 procentpoint højere end 2017, arbejdede med mindst fem forskellige bevægelsesindsatser².

² I 2016 lød spørgsmålsformuleringen ”Hvordan arbejder din skole med at integrere bevægelse i skoledagen?”, hvor den i år var ændret til ”Inden for hvilke dele af skoledagen har I en struktureret og bevidst indsats for bevægelse?”.

Figur 3.2 viser fordelingen, inden for hvilke dele af skoledagen skolerne har en struktureret og bevidst indsats for bevægelse.

Figur 3.2 Inden for hvilke dele af skoledagen har I en struktureret og bevidst indsats for bevægelse? (Angiv gerne flere svar), 2017 og 2016

Kilde: Oxford Research 2017 (n=479) & 2016 (n=383)

I løbet af en skoledag er det således ”de boglige fag og den fag-faglige undervisning”, hvor flest af de adspurgte skoler (75 pct.) har en struktureret og bevidst indsats for bevægelse, efterfulgt af ”aktive pauser og frikvarterer adskilt fra de boglige fag og den fag-faglige undervisning” (63 pct.) og ”i SFO-tid” (54 pct.).

Halvdelen af de adspurgte skoler svarer, at ”bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning”, mens lidt under halvdelen svarer, at ”bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger” (47 pct.), efterfulgt af ”bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul” (44 pct.).

Knap en tredjedel af de adspurgte skoler vurderer, at ”bevægelse integreres igennem et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget og igennem den åbne skole” (27 pct.). Næst færrest skoler svarer, at

”bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen” (20 pct.) og færrest skoler angiver, at ”bevægelse integreres som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning” (17 pct.).

I forhold til 2016 er der ikke sket nogen store ændringer i fordelingen, da top tre er den samme for 2016 og 2017. Den største ændring ses i kategorien, hvor ”bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen”. Sidste år var der 35 pct. af skolerne, der integrerede bevægelse i transporten, mens tallet kun er 20 pct. i år – et fald på 15 procentpoint. Dette kan være et udtryk for ændret kultur fra 2016 til 2017.

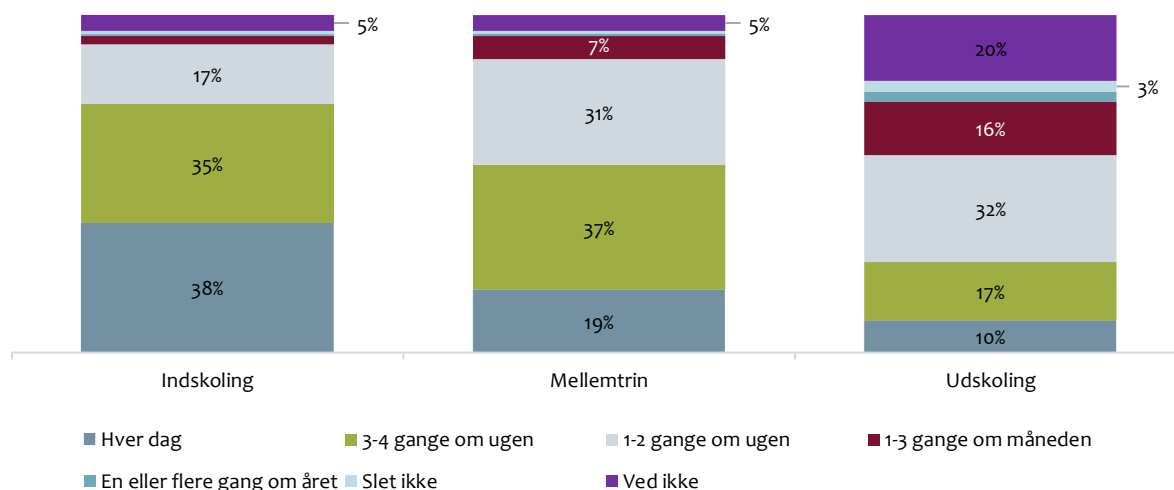
Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen tegner igen i 2017 et billede af en meget aktiv bevægelseskultur blandt de skoler, der har deltaget i spørgeskemaet. Igen i 2017 fremgår det, at de fleste skoler arbejder med at integrere bevægelse som en del af den boglige og fag-faglige skoledag, fx som en del af de boglige fag og fag-faglige undervisning eller den understøttende undervisning. Relativt set færre skoler arbejder således med at integrere bevægelse i forbindelse med den åbne skole, transporten til og fra skolen eller som en del af et selvstændigt bevægelsesbånd/modul.

3.1.1 Bevægelsesindsatsernes hyppighed

De adspurgte skoler har efterfølgende haft mulighed for at svare på, i hvilket omfang og for hvilket skoletrin skolen arbejder med disse bevægelsesindsatser. Overordnet set kan der ikke ses nogen markante forskelle fra sidste år. Såfremt der er forskelle på over otte procentpoint fra 2016 til 2017 i andelen, der svarer, at de arbejder med den enkelte bevægelsesaktivitet minimum 1-2 gange om ugen, er det beskrevet i de enkelte afsnit. For uddybning af 2016 resultaterne må der henvises til rapporten: ”Bevægelse i skoledagen 2016”.

3.1.1.1 I de boglige fag og den fag-faglige undervisning

Figur 3.3 Du har svaret, at bevægelse integreres i de boglige fag og den fag-faglige undervisning: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

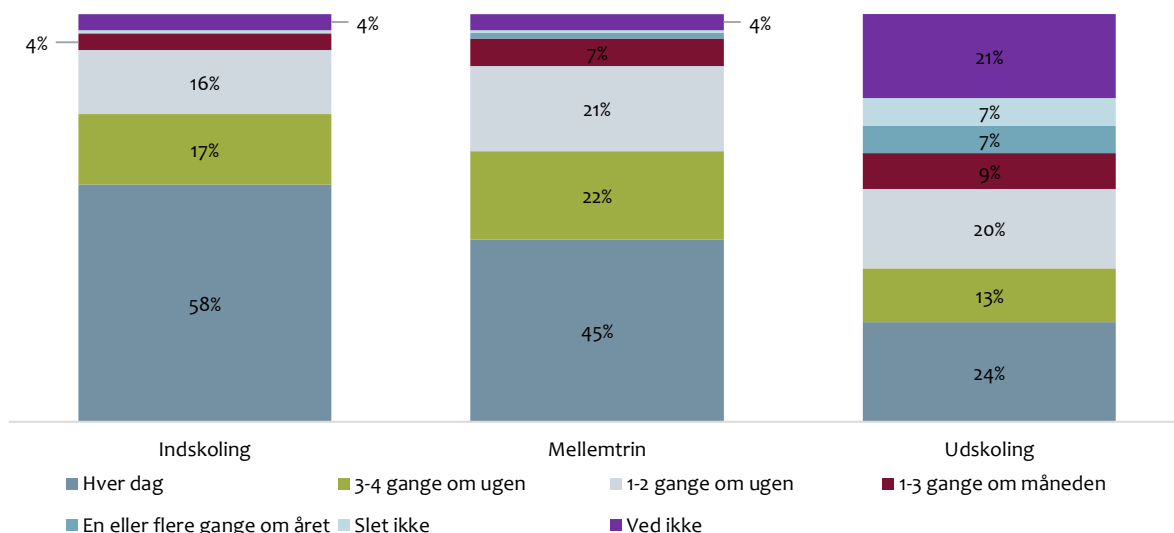
Kilde: Oxford Research 2017, (n=343)

75 pct. af skolerne angiver, at bevægelse integreres i de boglige fag og den fag-faglige undervisning. Som det fremgår af figur 3.3, svarer 90 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolings elever**. 38 pct. giver udtryk for, at de arbejder med bevægelsesaktiviteter for denne målgruppe hver dag. For skolens **melletrinselever** vurderer 87 pct. af skolerne, at de arbejder med at integrere bevægelse i de boglige fag minimum 1-2 gange om ugen, mens 19 pct. af skolerne arbejder med bevægelsesaktiviteter hver dag. For **udskolings elever** svarer 59 pct. af skolerne, at de minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse, mens kun 10 pct. arbejder med bevægelse hver dag.

Resultaterne indikerer således fortsat en tendens til, at omfanget af bevægelsesaktiviteter fylder mindre for skolernes ældste elever i udskoling sammenlignet med indskolings elever og skolens mellemtrinselever. Derudover fremgår det, at skolerne i stort omfang – typisk flere gange om ugen – arbejder med at integrere bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning.

3.1.1.2 Aktive pauser og frikvarterer

Figur 3.4 Du har svaret, at bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarter adskilt fra de boglige fag og den fag-faglige undervisning: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

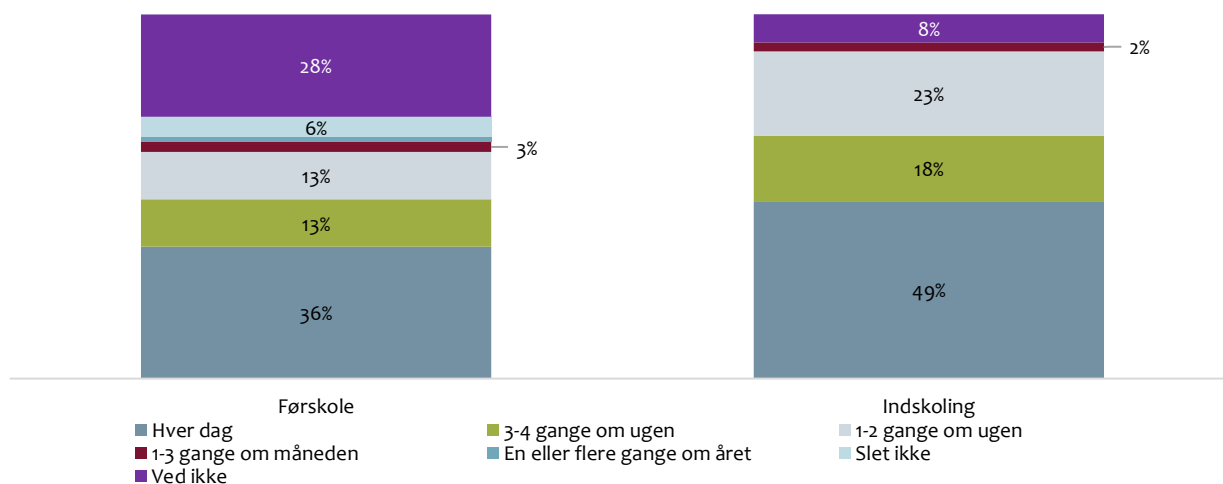
Kilde: Oxford Research 2017, (n=282)

63 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarterer adskilt fra de boglige fag og den fag-faglige undervisning. Som det fremgår af figur 3.4, svarer 91 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolingselever**. Derudover vurderer 58 pct., at skolen arbejder med bevægelse for denne målgruppe hver dag. For skolens **mellemtrinselever** er det knap 9 ud af 10, der svarer, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen (88 pct.). 45 pct. angiver samtidig, at skolen arbejder med bevægelse for denne målgruppe hver dag. For **udskolingselever** er det relativt set en mindre andel (57 pct.), der angiver, at bevægelse indgår som en del af pauser og frikvarterer minimum 1-2 gange om ugen, mens 24 pct. vurderer, at de arbejder med bevægelse for denne målgruppe hver dag. I forhold til 2016 er det således hele 9 procentpoint færre skoler, der angiver, at bevægelse indgår som en del af pauser og frikvarterer minimum 1-2 dage om ugen i udskoling.

Resultaterne indikerer, at skolerne i stort omfang arbejder med bevægelse som en del af aktive pauser og frikvarter adskilt fra de boglige fag og den fag-faglig undervisning – dog i mindre omfang hos skolens ældste elever.

3.1.1.3 SFO-tid

Figur 3.5 Du har svaret, at bevægelse integreres i SFO-tid: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesindsatser hhv. førskole og med indskoling?

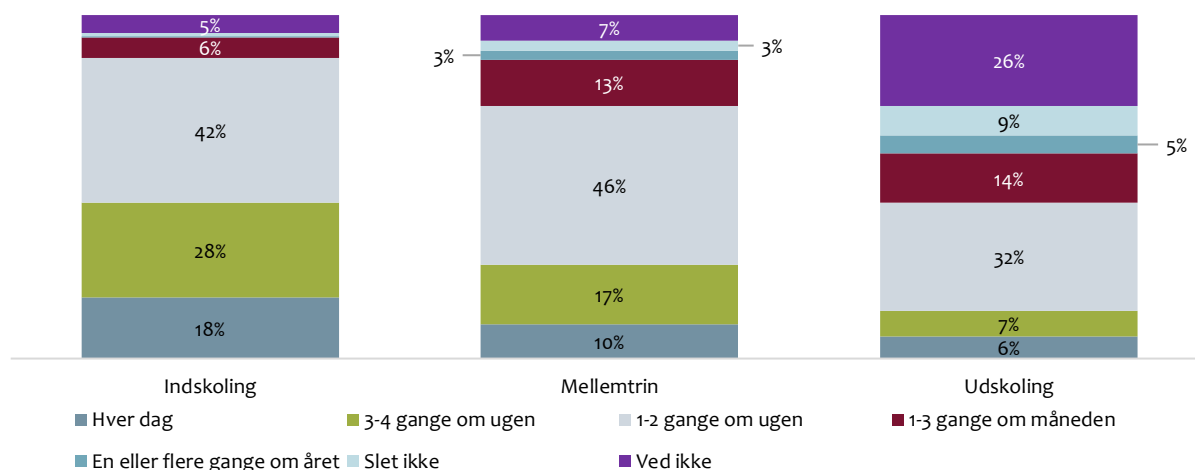
Kilde: Oxford Research 2017, (n=246)

54 pct. af skolerne angiver, at bevægelse integreres i SFO-tid. Som det fremgår af figur 3.5, svarer 62 pct. af disse, at skolen minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse for **førskolebørn**, dvs. alle kommende 0. klasselever. Derudover vurderer 36 pct., at bevægelse integreres hver dag for denne målgruppe. For **indskolingslever** i SFO vurderer 9 ud af 10 adspurgte skoler, at skolen minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse (90 pct.), mens omkring halvdelen vurderer, at det sker hver dag for denne målgruppe (49 pct.).

Der er således tydeligt, at bevægelse i stort omfang integreres i SFO-tiden – typisk flere gange om ugen. Umiddelbart vurderer de adspurgte skoler, at bevægelse i større omfang er en del af indskoling end førskole. Her skal det dog bemærkes, at en relativ stor andel har svaret ”ved ikke” under førskole (28 pct.), hvilket udviser forskellen, hvis disse svar ikke medregnes.

3.1.1.4 Understøttende undervisning

Figur 3.6 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

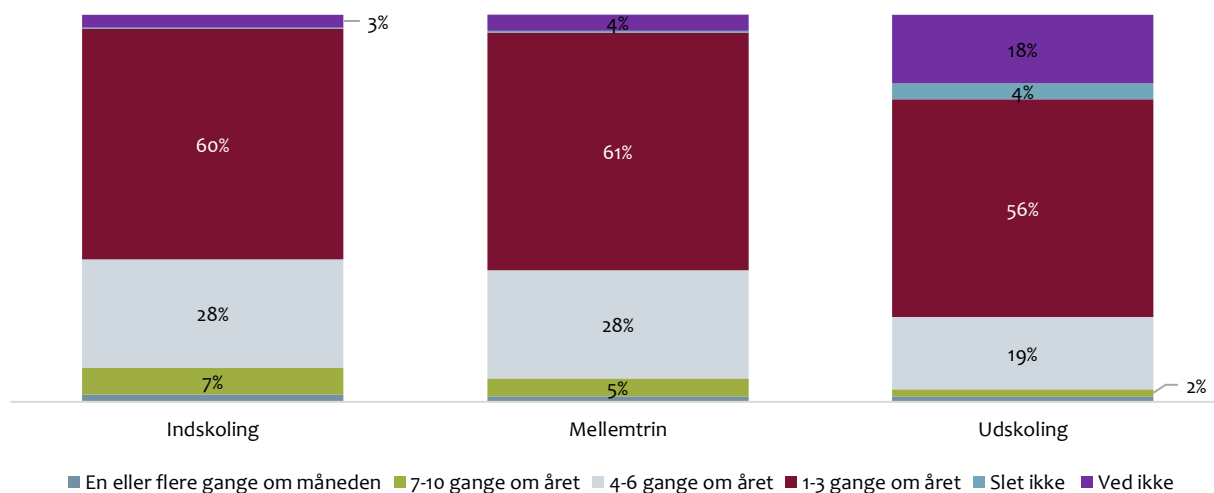
Kilde: Oxford Research 2017, (n=231)

50 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning. Som det fremgår af figur 3.6, vurderer 88 pct. af disse, at skolen minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse for **indskolingslever**. Derudover vurderer 18 pct., at bevægelse indgår hver dag for denne målgruppe. For skolens **melletrinselever** angiver 73 pct., at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens 10 pct. vurderer, at bevægelse indgår hver dag for denne målgruppe. For **udskolingslever** giver 45 pct. udtryk for, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens kun 6 pct. vurderer, at det sker hver dag for denne målgruppe.

Resultaterne viser således, at bevægelse flere gange om ugen er en del af den understøttende undervisning. Derudover kan der ses en tendens til, at omfanget af bevægelsesaktiviteter fylder mindre for udskolingslever. Det skal dog bemærkes, at omkring hver fjerde respondent (26 pct.) har svaret ”ved ikke” for udskolingsleverne, hvilket gør tendensen mindre tydelig.

3.1.1.5 Kampagner, temadage eller -uger

Figur 3.7 Du har svaret, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

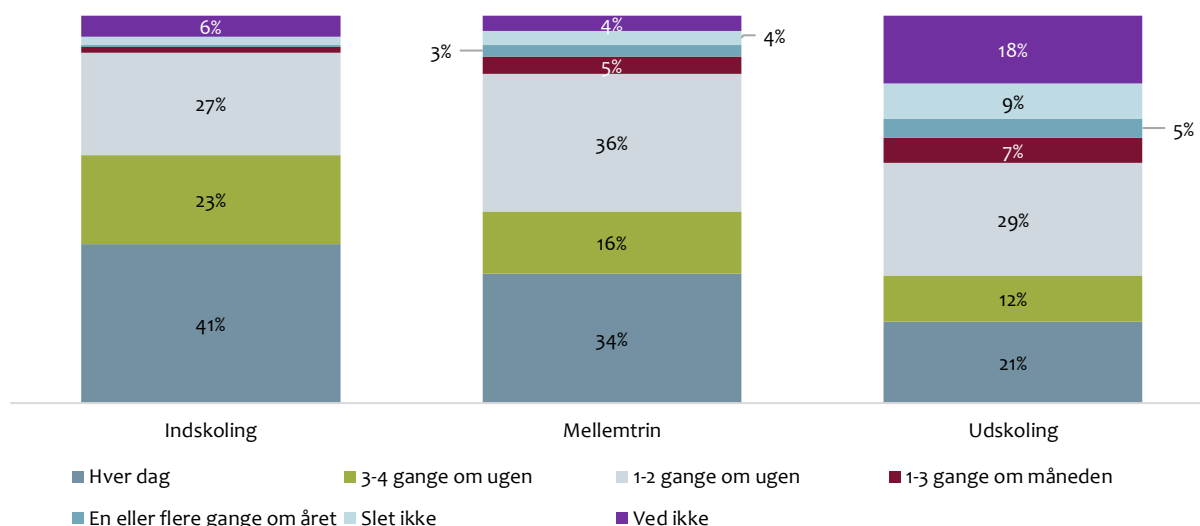

Kilde: Oxford Research 2017, (n=215)

47 pct. af skolerne har angivet, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger. Som det fremgår af figur 3.7, viser resultaterne, at omfanget af bevægelse for tilbagevendende temadage og kampagner primært er 1-3 gange om året. Hhv. 60 pct. for **indskolings-**elever, 61 pct. for skolens **mellemtrinselever** og 56 pct. for **udskolings-**elever.

3.1.1.6 Selvstændigt bevægelsesbånd/modul

Figur 3.8 Du har svaret, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

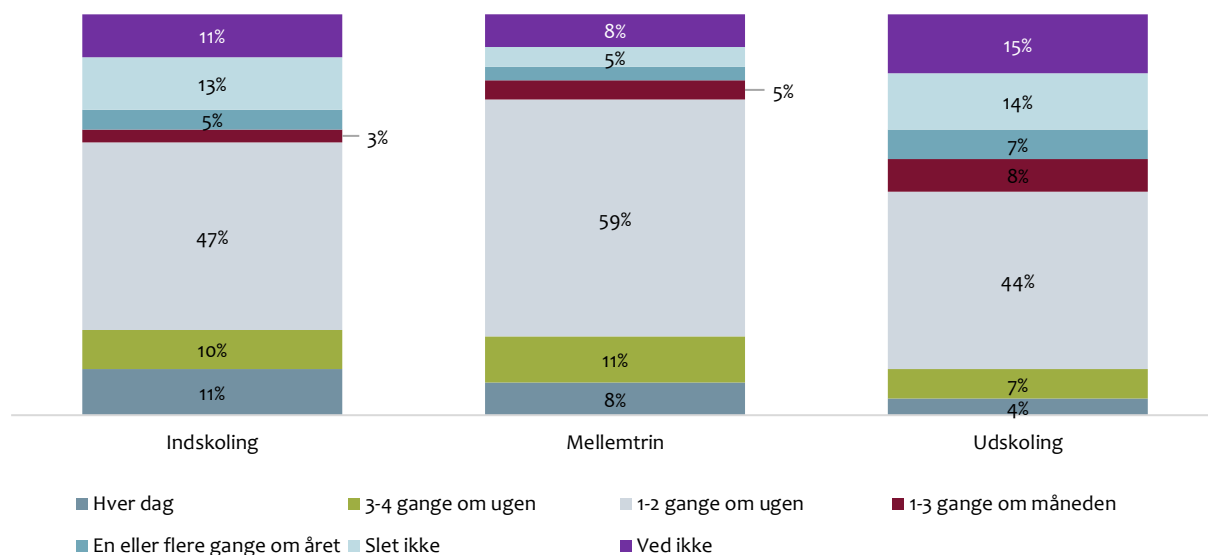
Kilde: Oxford Research 2017, (n=200)

44 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul. Som det fremgår af ovenstående figur, vurderer omkring 9 ud af 10 af disse (91 pct.), at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolings elever**. Derudover vurderer 41 pct., at bevægelse indgår hver dag for denne målgruppe. For skolens **melletrinseleverne** vurderer 86 pct., at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen, mens 34 pct. mener, at det sker hver dag for denne målgruppe. For **udskolings elever** vurderer 62 pct., at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen, mens 21 pct. svarer, at skolen arbejder med bevægelse hver dag for samme målgruppe.

Der ses igen en tendens til at forholdsvis færre skoler vurderer, at bevægelse indgår blandt ældre elever sammenlignet med indskolings elever og skolens mellemtrinselever.

3.1.1.7 Øget antal undervisningstimer i idrætsfaget

Figur 3.9 Du har svaret, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med bevægelsesaktiviteter i det øgede antal undervisningstimer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

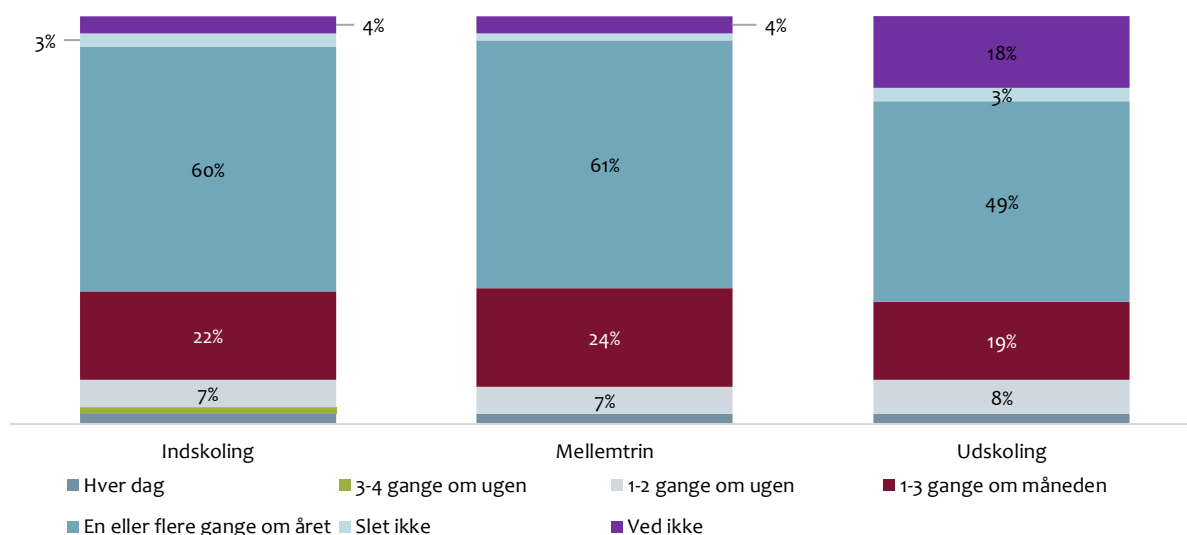
Kilde: Oxford Research 2017, (n=122)

27 pct. af skolerne har angivet, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget. Som det fremgår af figur 3.9, vurderer 68 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolings elever**. Derudover vurderer 11 pct., at det sker hver dag. For skolens **mellemtrinselever** vurderer 78 pct., at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens kun 8 pct. mener, det sker hver dag for denne målgruppe. For **udskolings elever** vurderer 55 pct., at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens kun 4 pct. vurderer, at det sker hver dag for samme målgruppe.

Ud af de skoler, der har svaret, at skolen arbejder med at integrere bevægelse i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget, tyder det på, at bevægelse oftere – flere gange om ugen - indgår for skolens mellemtrinselever sammenlignet med indskoling og udskoling.

3.1.1.8 Åbne skole

Figur 3.10 Du har svaret, at bevægelse integreres igennem den åbne skole: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

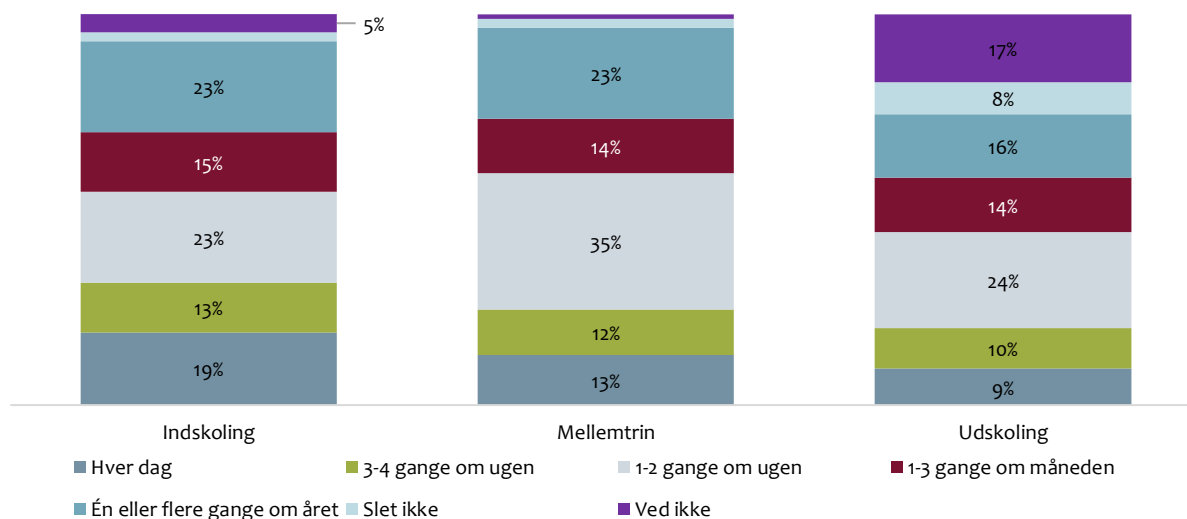
Kilde: Oxford Research 2017, (n=120)

27 pct. af skolerne angiver, at bevægelse integreres igennem den åbne skole. Som det fremgår af figur 3.10, vurderer størstedelen af disse, at skolen arbejder med bevægelse én eller flere gange om året, hhv. 60 pct. for **indskolingslever**, 61 pct. for skolens **mellemtrinselever** og 49% for skolens **udskolingslever**.

Det tyder på, at det kun relativt sjældent forekommer, at bevægelse indtænkes i den åbne skole i samarbejde med foreningslivet, kulturforeninger og erhvervslivet. I forhold til sidste år er der dog kommet betydeligt flere, der integrerer bevægelse igennem den åbne skole 1-3 gange om måneden; 13 procentpoint flere i indskoling, 14 procentpoint flere på mellemtrinnet og 15 procentpoint flere i udskoling.

3.1.1.9 Transport til, fra eller under skoledagen

Figur 3.11 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

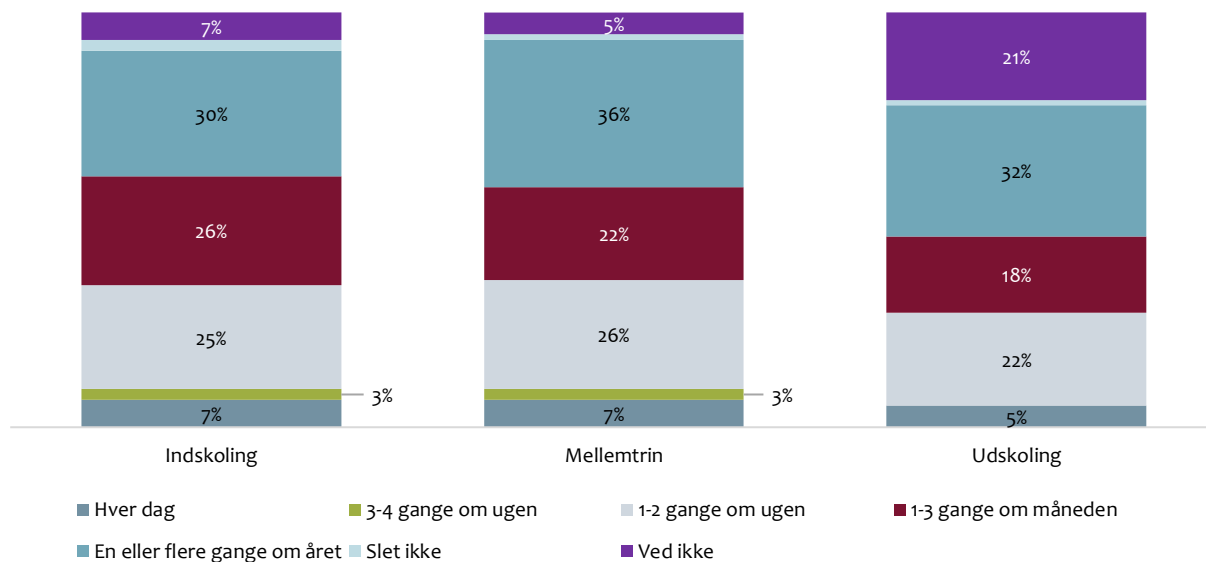
Kilde: Oxford Research 2017, (n=86)

20 pct. af skolerne har angivet, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen. Som det fremgår af ovenstående figur, svarer 55 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolingslever**. Derudover vurderer 19 pct., at de arbejder med bevægelsesaktiviteter hver dag. For skolens **melletrinselever**, vurderer 60 pct., at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen, mens 13 pct. vurderer, at det sker hver dag. For **udskolingslever** vurderer 43 pct., at skolen arbejder med bevægelsesaktiviteter minimum 1-2 gange om ugen, mens 9 pct. vurderer, at det sker hver dag.

Resultaterne viser, at der er en stor variation i, hvor ofte skolerne arbejder med at integrere bevægelse som en del af transporten til, fra eller under skoledagen. Det ses ud fra den forholdsvis jævne fordeling af svar i kategorierne fra hver dag til en én eller flere gange om året.

3.1.1.10 Obligatoriske sundhedsundervisning

Figur 3.12 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning: Hvor ofte vurderer du, at I arbejder med disse bevægelsesaktiviteter på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2017, (n=76)

17 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning. Som det fremgår af ovenstående figur, vurderer størstedelen af disse, at bevægelse indgår én eller flere gange om året, hhv. 30 pct. for **indskolingselever**, 36 pct. for skolens **mellemtrinselever** og 32 pct. for **udskolingselever**.

Relativt få skoler har svaret på dette spørgsmål. Ud af disse skoler, tyder det dog på, at bevægelse kun i et lille omfang er en del den obligatoriske sundhedsundervisning. Sammenlignet med 2016, er andelen af besvarelser i kategorien 1-2 gange om ugen steget med omkring 12 procentpoint i både indskoling, mellemtrin og udskoling.

4. Rammesætning af bevægelsesaktiviteterne

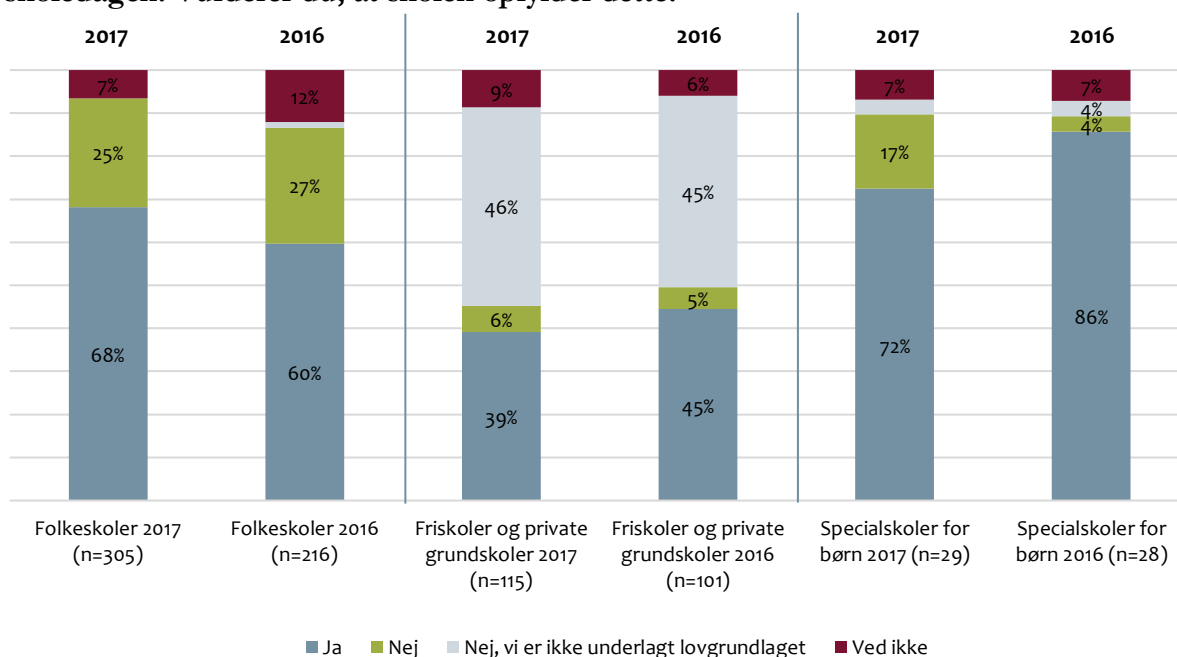
Kapitlet omhandler rammesætningen af bevægelsesaktiviteterne på skolerne. Rammesætning forstås i denne sammenhæng som den måde, skolerne argumenterer for brugen af bevægelsesaktiviteter i skoletiden – altså deres ønskede mål med bevægelsen - og den konkrete organisering af disse.

Formålet med at undersøge rammesætningen er at få indblik i de strukturer og normer, som eksisterer på skolerne, for på den måde at få en bedre forståelse for valget af bevægelsesaktiviteter, udbredelsen af dem og ikke mindst udfordringer forbundet hermed. Dette er viden, som kan understøtte Dansk Skoleidræt i deres arbejde, både i forhold til udvikling af nye – og udbredelsen af eksisterende aktiviteter, materialer og kurser, samt i forbindelse med rådgivning på et mere strategisk niveau.

4.1 45 MINUTTERS DAGLIG BEVÆGELSE

Med folkeskolereformen blev det pålagt alle folkeskoler at gennemføre i gennemsnit 45 minutters daglig bevægelse. I denne undersøgelse har hver skole angivet, om de vurderer, at de efterlever dette krav. Selvom det kun er lovpålagt folkeskoler, er der mange andre skoler, som efterlever dette. Resultaterne er således opdelt mellem hver institutionstype.

Figur 4.1 Med folkeskolereformen blev gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse en del af skoledagen. Vurderer du, at skolen opfylder dette?

Kilde: Oxford Research 2017 (n=449) og 2016 (345)

Blandt **folkeskolerne** er der i 2017 en fjerdedel, der svarer, at de ikke efterlever kravet om de 45 minutters daglig bevægelse. 68 pct. angiver, at de lever op til kravet, mens syv pct. af folkeskolerne

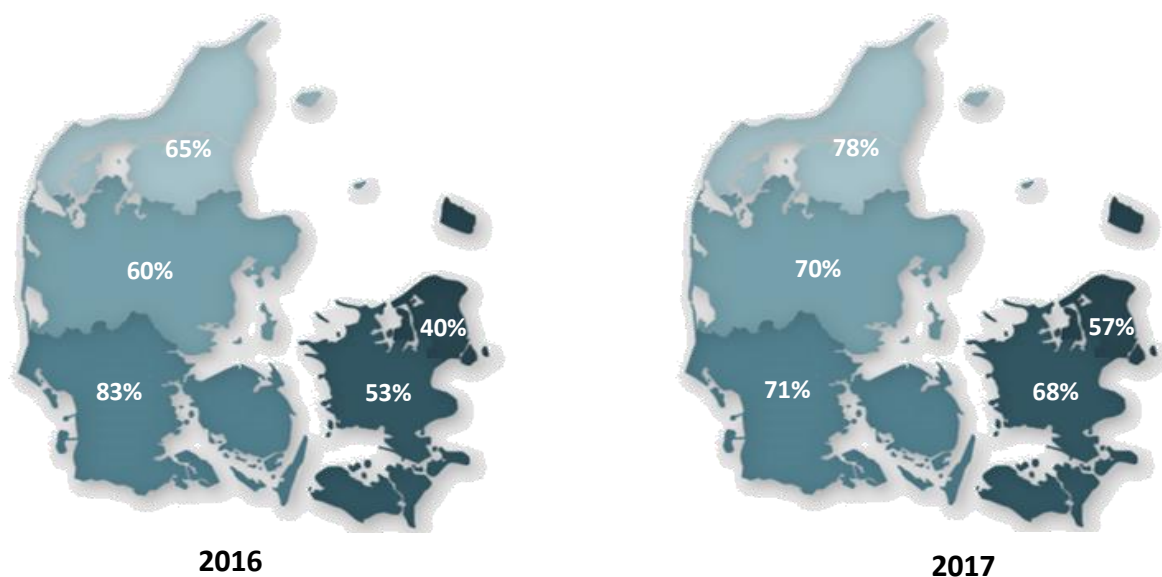
svarer ”ved ikke”. I forhold til 2016 er der således relativt set flere folkeskoler, der svarer, at skolen opfylder kravet om 45 minutter bevægelse i 2017, nemlig en stigning på otte procentpoint.

Blandt folkeskoler er der endvidere tjekket for, om der er forskel på resultaterne, hvis der skelnes mellem lederne og lærerens besvarelser. Her ses det, at 81 pct. af lederne vurderer, at de opfylder lovkravet om 45 min bevægelse, mens 61 pct. af lærerne vurderer, at de opfylder kravet om 45 min bevægelse.

Sammenlignet med 2016 er andelen af alle respondenter, der svarer, at de opfylder lovkravet om 45 bevægelse mindre for både **friskoler og private grundskoler** (6 procentpoint lavere) og **specialskoler for børn** (14 procentpoint færre). Der er tale om statistiske signifikante forskelle mellem 2016 og 2017.

På samme spørgsmål kunne der i 2016 ses en statistisk signifikant forskel for besvarelserne blandt **folkeskolerne** på tværs de fem regioner, men i 2017 er der ikke nogen statistisk signifikant forskel. Der er således sket en udjævning af de store forskelle mellem regionerne, der fremgik sidste år. Som det ses i figur 4.2, er det dog fortsat Region Hovedstaden, der har den laveste andel af folkeskoler, der svarer, at de opfylder kravet om 45 minutters daglig bevægelse (57 pct.). I Region Sjælland gør det sig gældende for 68 pct., i Region Syddanmark er det 71 pct., i Region Midtjylland er det 70 pct. og i Region Nordjylland er det 78 pct., der svarer, at de opfylder kravet om 45 min daglig bevægelse.

Figur 4.2: Med folkeskolereformen blev gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse en del af skoledagen. Vurderer du, at skolen opfylder dette? (Andel af folkeskoler i hver region, 2016 og 2017)

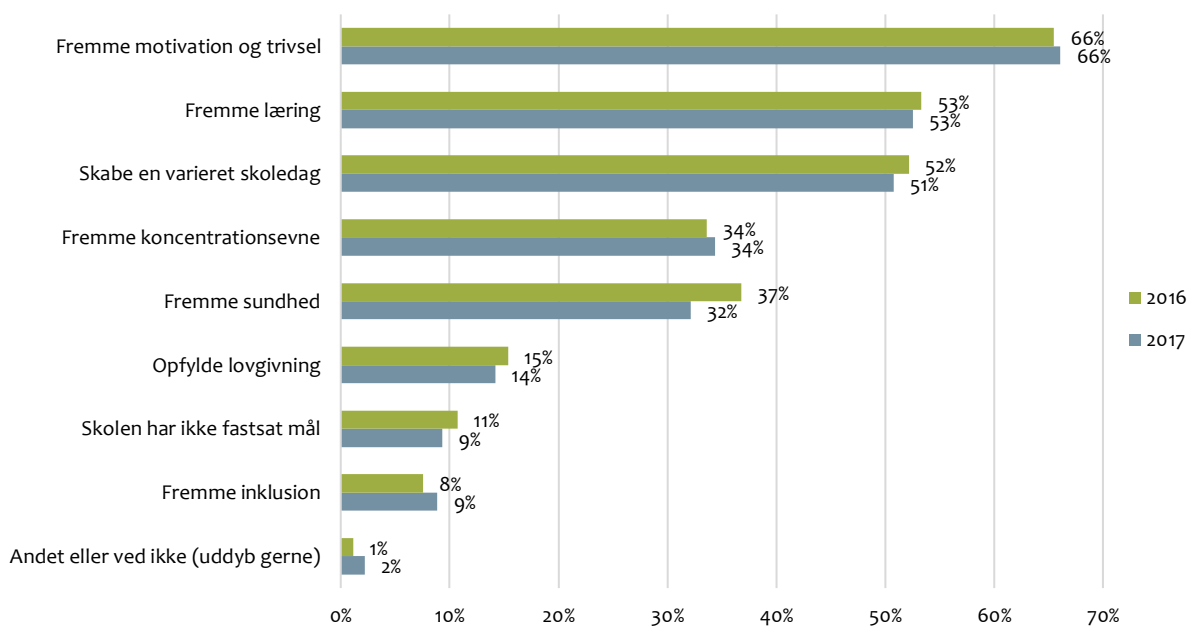
Kilde: Oxford Research 2016 (n=216) og 2017 (n=305)

4.2 SKOLERNES MÅL MED BEVÆGELSESAKTIVITETERNE

For at forstå, hvad der motiverer skolerne til at implementere bevægelsesaktiviteterne, er det relevant at se på de rationaler, som ligger bag skolernes arbejde med bevægelse.

I spørgeskemaundersøgelsen blev skolerne bedt om at identificere deres tre primære mål med bevægelse. Deres svar er illustreret i figuren herunder.

Figur 4.3 Hvad er skolens primære mål for at arbejde med bevægelse? (Afkryds maksimalt tre)

Kilde: Oxford Research 2017 (n=451) og 2016 (n=345)

Der er overordnet set ikke sket nogen ændringer i skolernes mål med at arbejde med bevægelse siden sidste år. Fokus ligger ikke så meget på den fysiske sundhed, men i højere grad på motivation og trivsel (66 pct.), læring (53 pct.) og variation i skoledagen (51 pct.). Kun 32 pct. af skolerne har angivet, at formålet at ”fremme sundhed” er blandt deres tre primære mål med bevægelse. Siden 2016 der er fem procentpoint færre, der nævner ”fremme sundhed” som et af deres primære mål.

34 pct. svarer derudover i 2017, at det primære mål for at arbejde med bevægelse er, at ”fremme koncentrationsevne”. 14 pct. angiver formålet ”opfylde lovgivning”, mens ni pct. angiver formålet at ”fremme inklusion”. Ni pct. angiver, at de ikke har fastsat noget mål med bevægelsen.

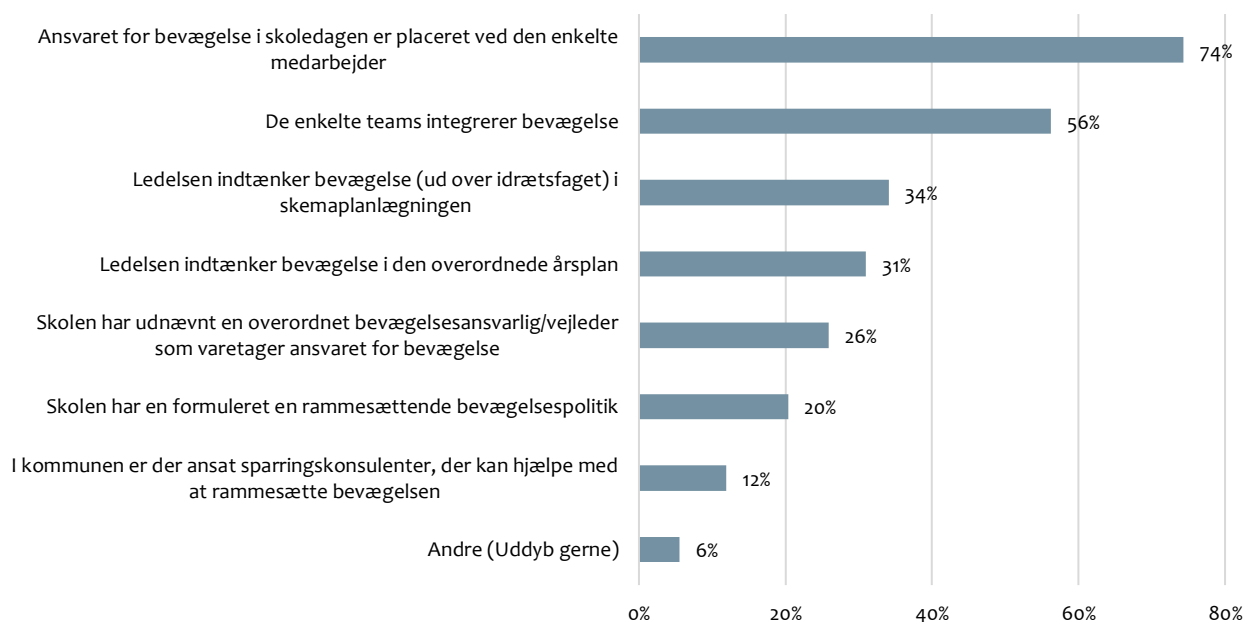
4.3 ORGANISERING OG FREMMENDE FAKTORER

I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne bedt om at angive, hvordan bevægelsen er ramme-sat på deres skole. (Se figur 4.4)

Ifølge respondenternes besvarelser er det i høj grad medarbejderne, der er ansvarlige for at integrere bevægelse i skoledagen. Hele 74 pct. angiver, at ansvaret for bevægelse i skoledagen er placeret hos den enkelte medarbejder. Da den præcise formulering af spørgsmålet i 2016 var anderledes³, skal sammenligningen dog tolkes varsomt. Det er trods alt overraskende, at kun 40 pct. i 2016 svarede, at ”det er udelukkende op til den enkelte medarbejder at integrere bevægelse” mens 74 pct. i 2017 mener, at ”ansvaret for bevægelse i skoledagen er placeret hos den enkelte medarbejder”. I 2017 svarer over halvdelen (56 pct.), at de enkelte teams integrerer bevægelse i skoledagen, hvilket er meget tæt på de 58 pct., der angav dette svar sidste år.

En mere overordnet, strategisk organisering ses derimod på en relativt mindre andel af skolerne. Det er kun 20 pct. af skolerne, der har formuleret en rammesættende bevægelsespolitik, ligesom det kun er på 26 pct. af skolerne, at der er udnævnt en overordnet bevægelsesansvarlig eller bevægelsesvejleder til at tage ansvaret for bevægelse på skolen. Sammenlignet med 2016 er andelen, der mener at ”ledelsen indtænker bevægelse i den overordnede årsplan” seks procentpoint lavere (31 pct. i 2017). 34 pct. vurderer at ledelsen indtænker bevægelse (ud over idrætsfaget) i skemaplanlægningen, 26 pct. mener, at skolen har udnævnt en overordnet bevægelsesansvarlig/vejleder, og 20 pct. svarer, at skolen har formuleret en rammesættende bevægelsespolitik. 12 pct. af skolerne angiver, at der i kommunen er ansat sparringskonsulenter, der kan hjælpe med at rammesætte bevægelse.

Figur 4.4 Hvordan er bevægelse på skolen rammesat? (Angiv gerne flere svar)

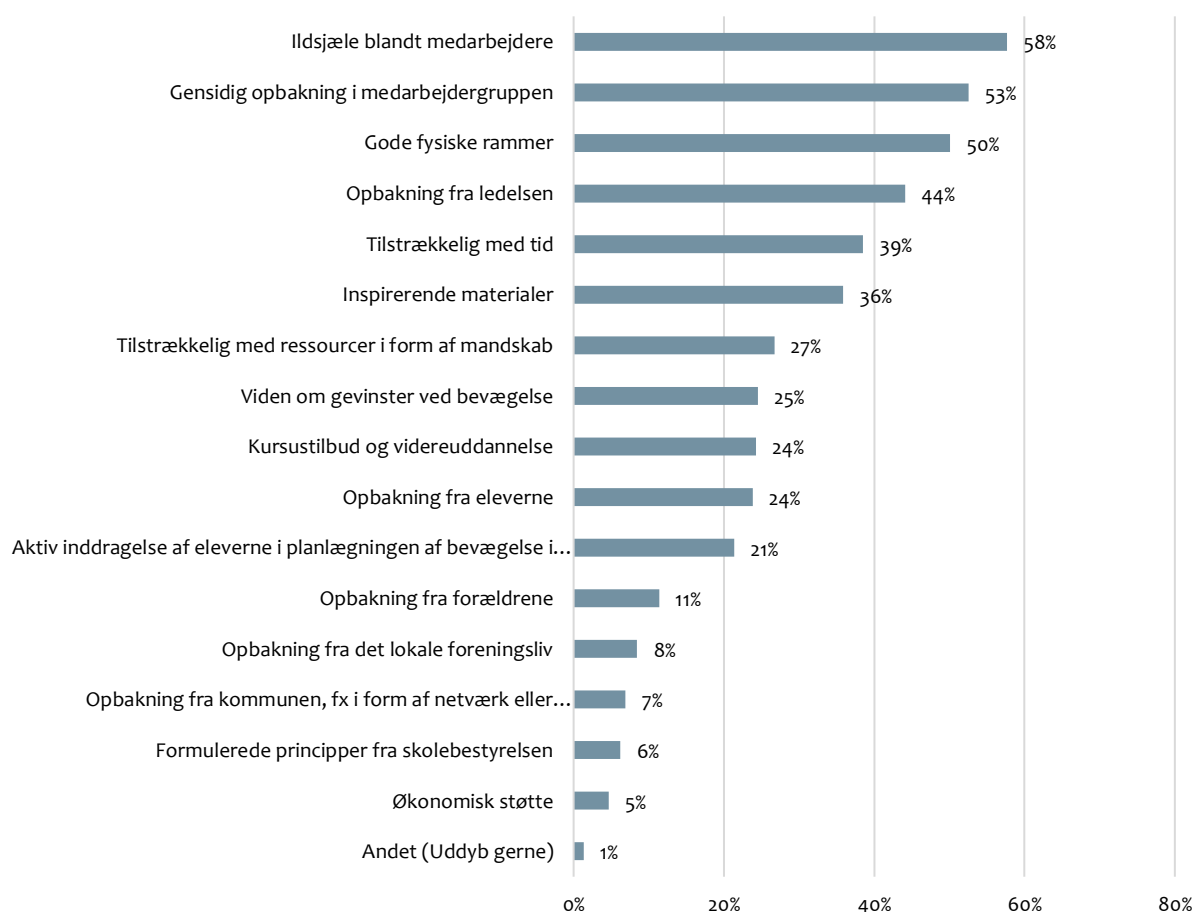
Kilde: Oxford Research 2017, (n=452)

³ Spørgsmålsformulering i 2016: ”Det er udelukkende op til den enkelte medarbejder at integrere bevægelse”

Besvarelsene understøtter således resultaterne i 2016, at bevægelse på de fleste skoler er løst struktureret. Lærerne er ofte selv ansvarlige for at planlægge tidspunkt og indhold i bevægelsesaktiviteterne.

I 2016 kunne det ses, at størstedelen af skolerne (66 pct.) fremhævede ”ildsjæle” som en vigtig faktor for at sikre bevægelsesaktiviteterne på skolen (se figur 4.5). Selvom tallet er faldet lidt i 2017 (58 pct.) er det stadig den vigtigste faktor for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteterne på skolen. Andre vigtige faktorer, der fremhæves, er gensidig opbakning i medarbejdergruppen (53 pct.), gode fysiske rammer (50 pct.), opbakning fra ledelsen (44 pct.). Med undtagelse af ”tilstrækkelig med tid” er det de samme faktorer, skolerne nævner som de vigtigste for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteterne i 2017 som i 2016. Sammenligningen med 2016 skal dog tolkes varsomt, idet ”igangsætte” er tilføjet i spørgsmålsformuleringen i 2017, og enkelte svarkategorier er omformuleret, fx ”mere tid” i 2016 til ”tilstrækkelig med tid” i 2017. Med dette in mente kan der ses en stigning på 20 procentpoint fra ”mere tid” i 2016 til ”tilstrækkelig med tid” i 2017.

Figur 4.5 Hvilke faktorer er de vigtigste for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteter på jeres skole? (Vælg de fem vigtigste)

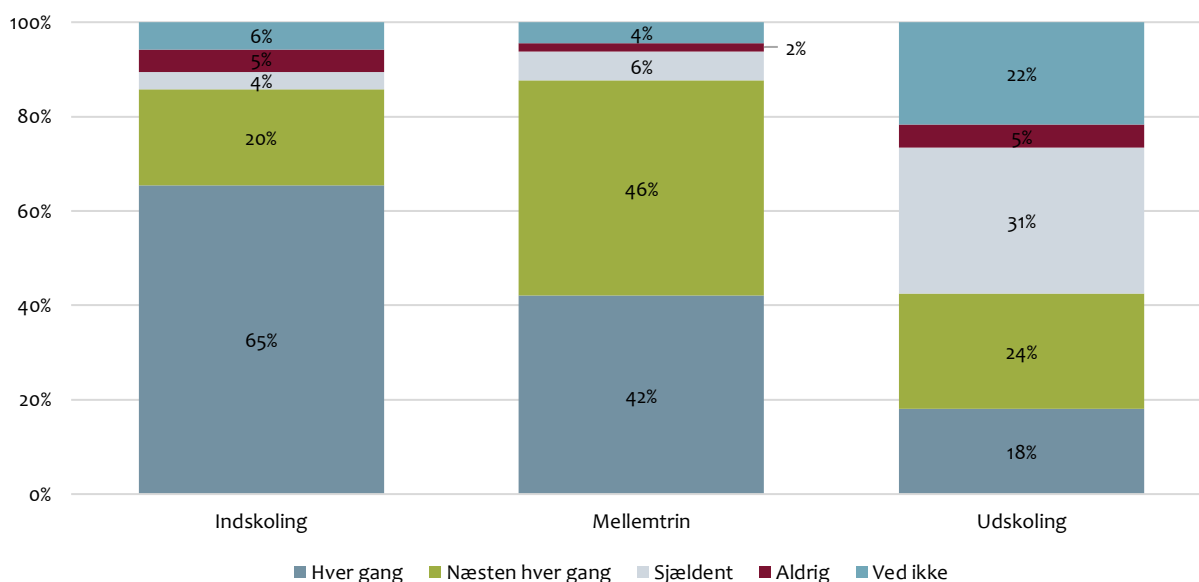
Kilde: Oxford Research 2017, (n=449)

5. Bad efter idræt

Afslutningsvis har vi i spørgeskemaet spurgt til elevernes badehyppighed efter idrætstimerne. Spørgsmålet var ikke med i 2016.

Som det ses i figur 5.1, vurderer de adspurgte respondenter (kun idrætslærer og idrætspædagoger), at indskolings eleverne oftere går i bad efter idrætstimerne end elever fra hhv. mellemtrin og udskoling. 65 pct. angiver, at indskolings eleverne går i bad efter idrætstimerne hver gang, mens 42 pct. angiver, at elever fra mellemtrin går i bad hver gang, og kun 18 pct. vurderer, at elever fra udskoling går i bad hver gang. Det skal dog bemærkes, at 22 pct. af de adspurgte respondenter har svaret ”ved ikke” for udskolings elever.

Figur 5.1 Hvor ofte vurderer du, at eleverne går i bad efter idrætstimerne i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

Kilde: Oxford Research 2017, (n=452)

Ses resultatet uden ”ved ikke” besvarelser vurderer 69 pct. af idrætslærerne og idrætspædagogerne, at indskolings eleverne går i bad hver gang efter idrætstimerne, mens 44 pct. angiver, at elever fra mellemtrinnet går i bad hver gang, for udskolings eleverne er det kun 23 pct., der vurderer, at de går i bad hver gang. Modsat vurderer 40 pct. af idrætslærerne og pædagogerne, at udskolings eleverne sjældent går i bad efter idrætstimerne, mens det for indskolings eleverne kun er 4 pct. og for mellemtrins eleverne kun er 6 pct.

Resultatet viser, at der er stor variation i, hvor ofte eleverne vurderes at gå i bad efter idrætstimerne alt efter om de er i indskolingen, mellemtrinnet eller udskolingen.

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrandsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
www.balticconsulting.com

LATVIJA

Baltijas Konsultācijas, SIA
Vilandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67338804
info@balticconsulting.com